

ประโยค ๑ - ๒
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๙

แปลโดยพยัญชนะ

๑. อลลกปรฎเจ ปน พุทธิกเช อุปนเน ชีวตุ อสโกนโต เอโก โกตุลลโก นาม มนุสโส
กาลี นาม ตรณปุตต์ ภริยํ อาทาย “โกสมพิยํ คนฺตวา ชีวีสสามาติ ปาเถยยํ คเหตุวา นิทฺขมิ ๑
เต คจจนฺตา ปาเถยเย ปริกฺขีเณ ชุทฺทาภิภูตา ทารกํ วหิตุํ นาสกฺขีสุ ๑ อถ สามิโก ปชาปตี อาท
“ภทฺเท มยํ ชีวฺนตา ปุณฺ ปุตฺตํ ลภิสฺสาม, จชฺเชตฺวา นํ คจจมาติ ๑ มาตุ หทยํ นาม มุทฺกํ
โหติ; ตสฺมา สา อาท “นาหํ ชีวฺนตเมว ปุตฺตํ จชฺเชตฺตุํ สกฺขิสฺสามีติ ๑ “อถ กิํ กโรมาติ ๑
“วาเรน นํ วหามาติ ๑ มาตา อตฺตโน วาเร ปุพฺพหามํ วิย นํ อุกฺขิปิตฺวา อูเร นิปฺชชาเปตฺวา องฺเณ
วหิตฺวา ปิตุํ เทติ ๑ ตสฺส ตํ คเหตุวา จปิตจปิตฺตฺวาเน ฉาตกโตปิ พลวตรา เวทนา อุปฺปชฺชิ ๑
โส ตํ ปุณฺปนุํ อาท “ภทฺเท มยํ ชีวฺนตา ปุตฺตํ ลภิสฺสาม, จชฺเชตฺวา นนฺติ ๑ สาปิ ปุณฺปนุํ
ปฺกฺกฺขิปิตฺวา ปฏฺวิจฺจนํ นาทาลิ ๑ ทารโก วาเรน ปรีวตฺตติยมาโน กิลนฺโต ปิตุํ หตฺถे นิทฺทายิ ๑
โส ตสฺส นิทฺทายนภาวํ ฉตฺวา มาตโร ปุโรโต กตฺวา เอกสฺส คจจสฺส เภจฺจา ปณฺณสฺนฺธเร ตํ
นิปฺชชาเปตฺวา ปายาลิ ๑ มาตา นีวตฺตติตฺวา โอลเณนฺตี ปุตฺตํ อทิสฺวา “สามิ กุหิํ เม ปุตฺโตติ
ปุจฺจิ ๑ “เอกสฺส เม คจจสฺส เภจฺจา นิปฺชชาปีโตติ ๑ “สามิ มา มํ นาสยิ, ปุตฺตํ วินา ชีวิตุํ
น สกฺขิสฺสามิ, อาเนหิ เม ปุตฺตนฺติ อูโร ปทริตฺวา ปรีเทวิ ๑ อถ นํ นีวตฺตติตฺวา อาเนลิ ๑ ปุตฺโตปิ
อนฺตรามคฺเค มโต โหติ ๑ อิติ โส เอตฺตเก จาเน ปุตฺตํ จชฺเชตฺวา ตสฺส นิสฺสนฺทน เภจฺจาเร สตฺต
วาเร จชฺชิตฺโต ๑ เต คจจจนฺตา เอกํ โคปาลกฺลํ ปาปฺถึสุ ๑

แปลโดยอรรถ

๒. ตํทิวสญจ โคปาลกสฺส เชนฺมจฺจลํ โหติ ๑ โคปาลกสฺส เคเห นิพฺพชฺชํ เอโก ปจฺเจกพฺพุโร
ภุชฺชติ ๑ โส ตํ โภเชตฺวา มจฺจลมกาลี ๑ พหุ ปายาโส ปฏฺยติโต โหติ ๑ โคปาลโก เต อาคเต
ทิสฺวา “กุโต อาคตตฺถาติ ปุจฺจิตฺวา สพฺพํ ปวตฺตี สุตฺวา มุทฺชาติโก กุลปุตฺโต เตสุ อนฺกมปํ กตฺวา
ปทฺฐเตน สบฺปิณา ปายาลํ ทาเปลิ ๑ ภริยา “สามิ ตยิ ชีวฺนเต อหํ ชีวามิ นาม, ทีฆรตฺตํ อฺนฺนโรลฺลิ,
ยวทตฺถํ ภุชฺชติ วตฺวา สบฺปิณา สทฺธิํ ตทมิมุชฺชเมว กตฺวา อตฺตนา มนฺทสบบฺปี โถกเมว ภุชฺชติ ๑
อิตโร พหุ ภุชฺชิตฺวา สตฺตตฺถจฺจิวเส ฉาตตฺถาย อาทารตฺถนํ ฉินฺนิตุํ นาสกฺขิ ๑ โคปาลโก เตลํ ปายาลํ
ทาเปตฺวา สยํ ภุชฺชิตุํ อารภิ ๑ โกตุลลโก ตํ โอลเณนฺโต นิสฺสิตฺวา เภจฺจาปีเจ นิปฺนฺนายนํ สุนฺชียา
โคปาลเณนํ วฏฺฏตฺวา ทียมานํ ปายาสปฺปนุํ ทิสฺวา “ปฺญญวตฺถายํ สุนฺชึ นิพฺพชฺชํ เอวฺวรูปํ โภชนํ ลภตฺติ
จินฺนเตลฺลิ ๑ โส รตฺตติมาเค ตํ ปายาลํ ชีวฺนเปตฺตุํ อสโกนฺโต กาลํ กตฺวา ตสฺสา สุนฺชียา กุจฺจิสฺสามิ
นิพฺพชฺชติ ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๙

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ..... เรียกว่า อวรรค เพราะ.....๑
- ข. ว เกิดใน ๒ ฐาน คือ..... เรียกว่า.....๑
๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. **ปจฺจตฺตํ - เอว** สन्धिเป็น ๑
- ข. **อคฺคิ - อาคารํ** สन्धिเป็น ๑
- ค. **ตาสาหํ** ตัดบทเป็น ๑
- ฆ. **อิจฺเจวํ** ตัดบทเป็น ๑
- ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สันธิกิริโยปการณ ๔ คือ ๑
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. สัพพนามเป็นชื่อสำหรับใช้แทนอะไร ๑
- ข. นามทั้ง ๓ นั้น ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง ๑
- ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องหมายกำหนดนับนามนามชื่อว่าอะไร ๑ แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
- ฆ. ในวิเสสนสัพพนาม ศัพท์พวกไหน จัดเป็นอนิยม ๑
- ง. **ยาว, วีย** แปลว่าอย่างไร ๑ เป็นนิบาตบอกอะไร ๑
๔. วิภัติหิมวดกาลาติปัตติ บอกกาลอะไร ๑ แปลว่าอย่างไร ๑ ถ้ามี อ อยู่หน้า แปลว่าอย่างไร ๑ จงยกอุทาหรณ์พร้อมทั้งแปลมาให้ดูด้วย ๑
๕. กิตปัจจัย ในกิริยาภิตก์ คืออะไรบ้าง ๑ บอกกาลอะไร ๑ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย
- ก. **ปารํ คจฺจนฺติ สีเลนฺนาติ ปารคฺ** ๑
- ข. **สมฺปชฺชิตฺตพฺพาติ สมฺปตฺติ** ๑
- ค. **สยฺนฺติ เอตฺถาติ สยํ** ๑
๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าพหุพพิหิสมาส ๑ และพหุพพิหิสมาสนั้นมีเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ **พุทฺธรตนํ, ปตฺตจิวริ** เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ๑
๗. ในโคตตตัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ **ชนตา, คุณวา** ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ๑

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๙

แปลโดยพยัญชนะ

๑. สตุธา ตสฺส (เถรสฺส) อุปริ หตฺถํ โหวิ ฯ หตฺถเถ โหตฺมตฺเตเยว นงฺคลสิสฺมตฺตกฺขนฺโห หุตฺวา
อนฺนุพฺพุเพน ปณฺณาสหฺตฺเถ อมฺพฺรฺกฺโข อฺภูจฺหิ ฯ จตฺตุสฺ ทิสฺสํ เอเกกา อุทฺธํ เอกาติ ปณฺจ มหาสาขา
ปณฺณาสปณฺณาสหฺตฺถาว อหฺลํ ฯ โส ตาวเทว ปฺปฺพผลสมฺปนฺโน หุตฺวา เอกสฺมี จาเน ปรีปกฺก-
อมฺพปิตฺตฺทโร อโหสิ ฯ ปจฺจโต อาคจฺจนฺตา ภิกฺขุ อมฺพปฏฺกานิ ขาทนฺตาเยว อาคมีสุ ฯ ราชา
เอวรฺูโป กิร อมฺพฺรฺกฺโข อฺภูจฺหิตฺติ สุตฺวา มา นํ โกจิ จินฺหิตฺติ อารกฺขํ จเปสิ ฯ โส ปน คณฺเฑน
โรปิตฺตฺตา คณฺฑามฺพฺรฺกฺโขเตว ปณฺณายิ ฯ รุตฺตกาปิ อมฺพปฏฺกานิ ขาทิตฺวา อเร พุทฺธจติตฺติยา
สมฺโณ โคตโม คณฺฑามฺพฺรฺกฺขมฺเเล ปาฏิหาริย์ กริสฺสตีติ ตุมฺเหติ โยชนพฺภนฺตเร ตทพฺุชฺชาตาปิ อมฺพ-
ไปตฺกา อุปฺปาฎฺฐาปิตา คณฺฑามฺโพ นาม อยฺนฺติ วตฺวา เต อฺจฺฉินฺนฺจอมฺพฺรฺกฺขิ ปหฺริสุ ฯ สกฺโก
วาทฺวลาหกเทวปฺุตฺตํ อาณาเปสิ ติตฺติยานํ มณฺหปํ วาเตหิ อุปฺปาฎฺฐิตฺวา อุกฺการมฺมิมํ ชิปาเปหิตฺติ ฯ โส
ตถา อกาลิ ฯ สฺริยเทวปฺุตฺตํ อาณาเปสิ สฺริยมณฺหลํ นิคฺคณฺหนฺโต ตาเปหิตฺติ ฯ โสปิ ตถา อกาลิ ฯ
วสฺสวลาหกํปิ อาณาเปสิ มหฺนฺตานิ มหฺนฺตานิ พินฺหฺนฺนิ ปาเตหิตฺติ ฯ โส ตถา อกาลิ ฯ อถ เหน้
กาโย กพฺรคาวีสฺทิสฺส อโหสิ ฯ เต นิคฺคณฺหา หุตฺวา สมฺมุขสมฺมุขมฺจฺจาเนเยว ปลาเยสุ ฯ

แปลโดยอรรถ

๒. เหว่ ปลายนฺเตสุ ปฺรณกสฺสปสฺส อุปฺภูจฺาโก เอโก กสฺสโก อิทานิ เม อยฺยานํ ปาฏิหาริย-
กรรมเวลา ตํ ปาฏิหาริย์ ปสฺสิสฺสสามีติ โคณฺเ วิสฺสชฺเชตฺวา ปาโตว อาภตํ ยาคุญฺญญฺเจว โยตฺตณฺจ
คเหตฺวา อาคจฺจนฺโต ปฺรณํ ตถา ปลายนฺตํ ทิสฺวา ภนฺเต อหํ อยฺยานํ ปาฏิหาริย์ ปสฺสิสฺสสามีติ
อาคจฺจามิ ตุมฺเห กหํ คจฺจถาติ กิณฺเต ปาฏิหาริเยน อิมํ เม กฺุญฺญจ โยตฺตณฺจ เทหิตฺติ ฯ โส เตน
พินฺนํ กฺุญฺญจ โยตฺตณฺจ อาทาย นหิตฺตีรํ คณฺตฺวา กฺุญฺ โยตฺเตน อตฺตโน คีวายํ พนฺธิตฺวา รทเท
ปตฺติตฺวา อุกทพฺพุพฺพุเก อฺภูจฺาเปนฺโต กาลํ กตฺวา อวีจิมฺหิ นินฺพพฺตฺติ ฯ สตุธา อากาเส รตนจฺงกมํ
มาเปสิ ฯ ตสฺส เอกา โภจฺจิ ปาจฺฉินฺจกฺวาฬมฺุขวฺภูจฺิยํ อโหสิ เอกา ปจฺฉิมจฺกฺวาฬมฺุขวฺภูจฺิยํ ฯ สตุธา
สนฺหิปตฺติตาย ฉตฺตีสโยชนาย ปรีสาย วพฺุฒมานกจฺจายาย อิทานิ ปาฏิหาริยกรรมเวลาติ คณฺฑกฺุญฺโต
นิกฺขมิตฺวา ปมฺุเช อฺภูจฺาสิ ฯ

อถ นํ ฆรณิ นาม นนฺทมาตา เอกา อนาคามีอุปาสิกา อุปสงฺกมิตฺวา ภนฺเต มาทิสาย ธีตฺริ
วิชฺชมานาย ตุมฺหากํ กิลมนกิจจํ นตฺถิ อหํ ปาฏิหาริย์ กริสฺสสามีติ อาห ฯ กถํ กริสฺสสิ ฆรณิเตติ ฯ
ภนฺเต เอกสฺมี จกฺกฺวาฬคพฺุเภา มหาปจฺวี อุทกํ กตฺวา อุกทกฺุณฺนิกา วิย นิมฺุชฺชิตฺวา ปาจฺฉินฺจกฺวาฬ-
มฺุขวฺภูจฺิยํ อตฺตานํ ทสฺเสสฺสามิ อถ มหฺาชนา มํ ทิสฺวา กา เอสาติ วุตฺเตว วกฺขนฺติ ฆรณิ นามเอสา
อຍံ ตาว เอกิสฺสา อิตฺติยา อานฺุภาโว พุทฺธานํ อานฺุภาโว ปน กิทิสฺสํ ภวิสฺสตีติ เหว่ ติตฺติยา ตุมฺเห
อทิสฺวาว ปลาเยสฺสนฺตีติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๙

สตุถา ตสฺส (ภิกขุโน) ฉานานํ อุปปนฺนภาวํ ฅตฺวา สกฺขิสฺสตี นุ โข เอส
อตุตโน ฅมฺมตฺยา อตุตฺตริ วิเสถํ นิพฺพตฺเตตฺตุนฺตี โอลฺเกนฺโต น สกฺขิสฺสตีตี ฅตฺวา
ตํ ปทุมํ มิลาตฺตฺติ อธิฏฺฐตี ฯ ตํ หตฺเถตี มหฺตฺติตฺตฺตํ วิย มิลาตฺตํ กาทฺพวณฺณํ
อโหสิ ฯ โส ฉานา วุฏฺฐาย ตํ โอลฺเกตฺวา ก็ นุ โข อิทํ ปทุมํ ชฺราย ปหฺมํ
ปณฺณายตี อฺนุปาทินฺนเกปิ เอวํ ชฺราย อภิภูยฺยมาเน อฺปาทินฺนเก กถา นาม นตฺถิ
อิทํปิ หิ ชฺรา อภิภวิสฺสตีตี อนิจฺจลฺกขณํ ปสฺสิ ฯ ตสฺมี ปน ทิฏฺฐเต ทุกฺขลฺกขณํ
อนตฺตลฺกขณญจ ทิฏฺฐเมว โหตี ฯ ตสฺมี ชฺเน ตสฺส อวิทุเร กุมารกา เอวํ สํ
โอบริตฺวา กุมฺทานิ ภณฺชิตฺวา ฤเล ราสี กโรนฺตี ฯ โส ฤเล จ ชฺเล จ กุมฺทานิ
โอบริเกสิ ฯ อถสฺส ชฺเล กุมฺทานิ อภิรฺูปานิ อุกํ ปคฺฆรฺนฺตานิ วิย อฺปฏฺฐทิสฺ
อิตฺรานิ อคฺคคฺเคสฺส ปรีมิลาตฺตานิ ฯ โส อฺนุปาทินฺนํ ชฺรา เอวํ ปหฺรตี อฺปาทินฺนํ
ก็ น ปหฺริสฺสตีตี สฺฏฺฐจฺจํ อนิจฺจลฺกขณาทินิ อหฺทส ฯ สตุถา ปากฺกฺวิฏฺฐตํ อิทานิ
อิมสฺส ภิกขุโน กมฺมฏฺฐานนฺตี ฅตฺวา คนฺธกฺกฺขิยํ นิสินฺนโกว โอบาสํ มุญฺจิ ฯ โส
ตสฺส มุขํ ปหฺริ ฯ อถสฺส กิณฺนุ โข เอตฺนฺตี โอลฺเกนฺตสฺส สตุถา อาคนฺตฺวา
สมฺมุเช จิตฺโต วิย อโหสิ ฯ โส อฺนุฏฺฐาย อณฺชลี ปคฺคณฺตี ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๓
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๙

๑. ลักษณะที่จะประกอบพยัญชนะสังโยคได้ ในพยัญชนะวรรคทั้งหลายนั้น พยัญชนะเหล่านี้คือ **ช, น, ท, ก, พ** ตัวไหน ใช้ซ้อนพยัญชนะอะไรได้บ้าง ๑ จงตอบพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ๑
๒. **สญฺโฆโค** สन्ธิกิริโยปกรณํ มีในสนธิไหน ๑ มีกี่อย่าง ๑ อะไรบ้าง ๑ **นกุขมติ** จัดเข้าในอย่างไร ๑ **สธารวุโส** เป็นสนธิอะไร ๑ ตัดและต่ออย่างไร ๑
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. **สํวจฺจ** เป็นอะไรในนามศัพท์ ๑ และลิงค์อะไร ๑
 - ข. ศัพท์มโนคณะ มีวิธีแจกวิภัติแปลกจาก อ การันต์ อื่นๆ อย่างไร ๑
 - ค. สังฆาคุณ กับ สังฆานาม ใช้ต่างกันอย่างไร ๑
 - ฉ. สัพพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
 - ง. **สทา, อิธ** แปลว่าอย่างไร ๑ สำเร็จมาจากอะไร ๑
๔. ในอาขยาต จัดวากไว้เท่าไร ๑ วากไหนลงปัจจัยอะไร ๑ จงแก้คำที่เห็นว่าผิดให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ในประโยคต่อไปนี้ :-
 - ก. **เอกสฺสุณฺโณ อิตฺถิโน อนฺตรามคฺเค คจฺจนฺตานํ เทโว วสุสิ** ๑
 - ข. **สีลวา กุมาริกา อตฺตโน นานํ ลพฺภติ** ๑
 - ค. **เถโร ปุณฺปนฺนํ ปุจฺฉิยนฺโต ตฺถุหิ อหฺลํ** ๑
๕. กิริยาภิตก์ คือ **ปวิสุส, ลทฺรพฺพํ** สำเร็จรูปมาจากอะไร ๑ บอกกาลอะไร ๑ **วสุสวาสิ (จानํ)** ลงปัจจัยอะไร เป็นรูป และสาธนะอะไร จงตั้งวิเคราะห์มาดู ๑
๖. อะไร ชื่อว่าตัมปวิสุสมาส ๑ ตัมปวิสุสมาส กับ อพยยิภาวสมาส ต่างกันอย่างไร ๑ **วชิรหตุธา (อินฺทปฏฺฐิมา)** เป็นสมาสอะไร จงตั้งวิเคราะห์มาดู ๑
๗. ปัจจัยในสมุหัตถิตีต ลงแทนศัพท์อะไร ๑ สำเร็จแล้วเป็นลิงค์อะไร ๑ **มโนมยา (ธมฺมา), เตปิฏฺโโก (เถโร)** ลงปัจจัยอะไร ในตติยไทน จงตั้งวิเคราะห์มาดู ๑

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๙

๑. เมื่อสมเด็จพระบรมศาสดา ประทับนั่งแล้วอย่างนั้น พระอัครสาวกทั้ง ๒ และพระภิกษุที่เหลือทั้งหลายก็บัง ฌ อาสนะที่ถึงแก่ตน ๆ แล้ว ฯ สรทดาบสถือฉัตรดอกไม้ใหญ่แล้ว ได้ยืนกั้นเหนือพระเศียรของพระตถาคตเจ้า ฯ สมเด็จพระบรมศาสดาทรงอธิบายว่า ขอสักการะนี้ของพวกชฎิล จะมีผลมากเกิด แล้วทรงเข้านิโรธสมาบัติ ฯ พระอัครสาวกทั้ง ๒ ก็ดี ภิกษุที่เหลือทั้งหลายก็ดี ทราบว่าสมเด็จพระบรมศาสดาทรงเข้านิโรธสมาบัติแล้ว จึงได้เข้านิโรธสมาบัติ ฯ เมื่อพระตถาคตเจ้าประทับนั่งเข้านิโรธสมาบัติตลอด ๗ วันแล้ว พวกอันทวาริกล เมื่อถึงเวลาเที่ยวภิกขาจาร บริโภคมูลผลาผลในป่าแล้ว ก็ยืนประคองอัญชลีแต่พระพุทธเจ้าตลอดกาลที่เหลือ ฯ ฝ่ายสรทดาบสไม่ไปแม่สู่ที่ภิกขาจาร กั้นฉัตรดอกไม้อยู่นั่นเอง ให้เวลาล่วงไปด้วยปีติและสุขตลอด ๗ วัน ฯ สมเด็จพระบรมศาสดาเสด็จออกจากนิโรธสมาบัติแล้ว ตรัสเรียกพระนิสภเถระผู้เป็นอัครสาวกซึ่งนั่งอยู่เบื้องขวา ด้วยพระพุทธดำรัสว่า นิสภะ เธอจงกระทำอนุโมทนาอาสนะดอกไม้ แก่ดาบสทั้งหลายผู้ทำสักการะเกิด ฯ พระเถระ มีใจยินดี ดำรงอยู่ในสาวกบารมีญาณ เริ่มอนุโมทนาอาสนะดอกไม้แล้ว ฯ ในที่สุดเทศนาของพระนิสภเถระนั้น สมเด็จพระบรมศาสดาตรัสเรียกพระอัครสาวกองค์ที่ ๒ ด้วยพระพุทธดำรัสว่า ภิกษุ แม่เธอก็จงแสดงธรรมเกิด ฯ พระอโนมเถระพิจารณาพระพุทธวจนะ คือ พระไตรปิฎกแล้ว จึงแสดงธรรม ฯ ด้วยเทศนาของพระอัครสาวกทั้ง ๒ ไม่ได้มีความตรัสรู้แก่ดาบสแม่สักกรุปหนึ่ง ฯ ครั้งนั้น สมเด็จพระบรมศาสดาทรงดำรงอยู่ในพุทธวิสัย หาประมาณมิได้ ทรงเริ่มแสดงธรรม ฯ

๒. ในเวลาจบเทศนา ยกวันสรทดาบสเสีย ชฎิล ๗๔,๐๐๐ รูปแม่ทั้งหมด ได้บรรลุพระอรหัตแล้ว ฯ สมเด็จพระบรมศาสดา ทรงเหยียดพระหัตถ์ด้วยตรัสว่า เธอทั้งหลาย จงเป็นภิกษุมาเกิด ฯ ทันทันนั้นเอง ผมและหนวดของชฎิลเหล่านั้นได้อันตรธานไปแล้ว ฯ บริหาร ๘ ได้สวมเข้าไปในกายแล้วเที่ยว ฯ ได้สดับมาว่า จำเดิมแต่กาลที่สรทดาบสนั้นเริ่มฟังธรรมเทศนาของพระอัครสาวกผู้หนึ่งบนอาสนะที่ ๒ ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย แล้วตั้งอยู่ในสาวกบารมีญาณ แล้วแสดงธรรมอยู่ ท่านเกิดความคิดขึ้นว่า โอหนอ แม่เราก็ควรได้รู้พระสาวกรูปนี้ได้เฉพาะแล้ว ในพระศาสนาของพระพุทธเจ้าผู้จะทรงอุบัติในกาลอันยังไม่มาถึง ฯ สรทดาบสนั้น ไม่ได้อาจกระทำการแห่งตลอดมรรคผล เพราะความปริวิตกนั้น ฯ ก็ท่านถวายบังคมพระตถาคตเจ้า แล้วยืนในที่เฉพาะพระพักตร์ กราบทูลว่า พระเจ้าข้า ภิกษุผู้หนึ่งเหนืออาสนะไม่มีระหว่างคั่นของพระองค์ เป็นผู้ที่มีชื่ออะไร ในพระศาสนาของพระองค์ ฯ สมเด็จพระบรมศาสดาตรัสว่า ภิกษุผู้ยังจักรคือธรรมอันเราให้เป็นไปแล้ว ให้เป็นไปตามอยู่ บรรลุถึงที่สุดแห่งสาวกบารมีญาณ แห่งตลอดปัญญา ๑๖ ประการตั้งอยู่ ภิกษุนั้นชื่อว่าอัครสาวกในศาสนาของเรา ฯ สรทดาบสนั้น ได้กระทำความปรารถนาว่า พระเจ้าข้า ด้วยผลแห่งสักการะที่ข้าพระองค์กัณฑ์ดอกไม้ตลอด ๗ วันกระทำแล้วนี้ ข้าพระองค์ไม่ปรารถนาความเป็นท้าวสักกะหรือความเป็นพรหมอย่างอื่น แต่ข้าพระองค์ พึงเป็นพระอัครสาวกของพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในกาลที่ยังไม่มาถึง เหมือนดังพระนิสภเถระองค์นี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคร
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๙

๑. ธิดาของช่างหม้อแม่น้ำนั้น จูติจากอัถภาพนั้นแล้ว ก็บังเกิดเป็นธิดาของหัวหน้าอสูรในภพอสูร ในเรือนของผู้มีเวรต่อท้าวสักกะ แต่เพราะความที่นางรักชาติดีแล้วใน ๒ อัถภาพ นางจึงได้เป็นผู้มีรูปสวย มีผิวพรรณดุจดวงคำ ประกอบด้วยรูปสิริอันไม่ทั่วไป ๑ จอมอสูร นามว่าเวบจิตติ พุดแก่ผู้มาแล้ว ๆ ว่า พวกท่านไม่ควรแกธิดาของข้าพเจ้า แล้วก็มิให้นางแก่ใคร ๆ คิดว่า ธิดาของเรา จักเลือกสามีที่เหมาะสมแก่ตนด้วยตนเอง ดังนี้แล้ว จึงให้พลเมืองที่เป็นอสูรประชุมกัน แล้วได้ให้พวกดอกไม้ในมือของนาง ด้วยการสั่งว่า เจ้าจงรับผู้เหมาะสมแก่เจ้าไว้เป็นสามี ๑ ในขณะนั้น ท้าวสักกะ ทรงตรวจดูสถานที่นางเกิด ทราบความเป็นไปนั้นแล้ว ทรงดำริว่า บัดนี้ สมควรที่เราจะไปนำเอานางมา ดังนี้แล้ว ทรงนิรมิตเพศเป็นอสูรแก่ ได้ไปยืนอยู่ที่ท้ายบริษัท ๑ แม้นางอสูรกัญญา นั้น เมื่อตรวจดูช่างโน้นและช่างนี้ พบพบท้าวสักกะนั้นเท่านั้น ก็เป็นผู้มีหทัยอันความรักซึ่งเกิดขึ้นด้วยอำนาจบุพเพสันนิวาสท่วมทับแล้ว ดุจดวงน้ำใหญ่ ก็ปลงใจว่า นั้น สามีของเรา จึงโยนพวกดอกไม้ไปเบื้องบนท้าวสักกะนั้น ๑ พวกอสูรละอายว่า พระเจ้าอยู่หัวของพวกเรา ไม่ได้ผู้ที่เหมาะสมแก่พระธิดา ตลอดกาลเท่านี้ บัดนี้ได้แล้ว ผู้ที่แก่กว่าปู้นี้แล เหมาะสมแก่พระธิดาของท้าวเธอ ดังนี้แล้ว จึงหลีกไป ๑ ฝ่ายท้าวสักกะ ทรงจับมือนางอสูรกัญญา นั้นแล้ว ทรงบันลือว่า เรา คือท้าวสักกะ แล้วทรงเหาะไปในอากาศ ๑ พวกอสูรรู้ว่า พวกเราถูกท้าวสักกะแก่งแย่งเสียแล้ว จึงพากันติดตามท้าวสักกะนั้นไป ๑ เทพบุตรผู้เป็นสารสินนามว่ามาตลี นารถเวชยันต์มาพักไว้ในระหว่างทาง ๑ ท้าวสักกะทรงอุ้มนางขึ้นบนรถนั้นแล้ว ได้เสด็จบายพระพักตร์ไปทางเทพนคร ๑

๒. ลำดับนั้น ในเวลาที่ท้าวสักกะนั้นเสด็จถึงป่าไม้จิว ลุกนกรุฑได้ยินเสียงรถ ก็กลัว พากันร้องแล้ว ๑ ท้าวสักกะได้ทรงสดับเสียงลูกนกรุฑเหล่านั้นแล้ว ตรัสถามมาตลีว่า นั้นนกรุฑอะไรร้อง ๑ ลูกนกรุฑพระเจ้าข้า ๑ เพราะเหตุไร มันจึงร้อง ๑ เพราะได้ยินเสียงรถแล้ว กลัวตาย ๑ ท้าวสักกะ ตรัสว่า เพราะอาศัยเราผู้เดียว นกประมาธเท่านี้ ถูกความเร็วของรถให้ย่อยยับไปแล้ว มันอย่าจับหายเสียเลย เธอจงกลับรถเสียเถิด ๑ มาตลีเทพบุตรนั้น ให้สัญญาแก่ม้าสินธพพันหนึ่งด้วยแล้ว กลับรถแล้ว ๑ พวกอสูรเห็นเหตุนั้น คิดว่า ท้าวสักกะแก่ หนีไปตั้งแต่อสูรบุรี บัดนี้ กลับรถแล้ว เธอจักได้ผู้ช่วยเหลือเป็นแน่ จึงกลับเข้าไปสู่อสูรบุรีตามทางที่มาแล้วนั้นแล ไม่ยกศิระขึ้นอีก ๑ ฝ่ายท้าวสักกะ ทรงนำนางอสูรกัญญาชื่อสุชาดาไปเทพนครแล้ว ทรงสถาปนาไว้ในตำแหน่งหัวหน้านางอัปสร ๒ โภกีกิ่ง ๑ นางทูลขอพระท้าวสักกะว่า ขอเดชะ महाराजเจ้า ในเทวโลกนี้ หม่อมฉันไม่มีบิดามารดาหรือพี่ชายพี่สาว (เลย) พระองค์จะเสด็จไปในที่ใด ๆ พึ่งพาหม่อมฉันไปในที่นั้น ๆ (ด้วย) ๑ ท้าวเธอได้ประทานปฏิญญาแก่นางว่า ได้ ๑

ก็ตั้งแต่นั้นมา เมื่อดอกจิตตปาตลีบาน พวกอสูรประสงค์จะรบกะท้าวสักกะ ขึ้นมาเพื่อต้องการจะรบด้วยสำคัญว่า เวลานี้เป็นเวลาที่ดอกปาริฉัตตทิพย์ของพวกเราบาน ๑ ท้าวสักกะได้ประทานอารักขาแก่พวกนาคในภายใต้อัมรินทร์ ถัดจากนั้น (ได้ประทาน) แก่พวกครุฑ ถัดจากนั้น แก่พวกกุมภภัณฑ์ ถัดจากนั้น แก่พวกยักษ์ ถัดจากนั้น แก่ท้าวจตุมหาราช ส่วนชั้นบนกว่าทุก ๆ ชั้น ทรงประดิษฐานรูปจำลองพระอินทร์ ซึ่งมีพระวรชีระในพระหัตถ์ไว้ที่ทวารแห่งเทพนคร ๑ พวกอสูรแม้ชนะพวกนาคเป็นต้นมาแล้ว เห็นรูปจำลองพระอินทร์แต่ไกล ก็ยอมหนีไป ด้วยเข้าใจว่า ท้าวสักกะเสด็จออกมาแล้ว ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ร. ๕
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๙

๑. ปฏิสนธจโรติ อัย โลกสนุนิวาส อามิเสน จ ฌมเมณ จาติ ทวีหิ จิทุโท ตสฺส ตํ จิทุหํ
ยถา น ปณฺณายติ เอวํ ปิจฺจสฺส วีย ปจฺจตฺตฺรณฺน อามิเสน จ ฌมเมณ จ ปฏิสนฺธจฺรณํ เอตฺถ จ
อามิเสน สงฺคโท อามิสฺสณฺจโร นาม ฯ ตํ กโรนฺเตน มาตาปิตูนํ ภิกฺขุภตฺติกสฺส เวยฺยาวจฺจกรสฺส รณฺโณ
โจรานญจ อคฺคํ อคฺคเหตุวาทิ ทาทุ ฆฺฏฺฐติ ฯ อามิสฺสวา ทินฺนํ ทิ ราชาโน จ โจรา อนตฺถมฺปิ
กโรนฺติ ชีวิตฺกฺขยมฺปิ ปาเปนฺติ อนามิสฺสวา ทินฺนํ อตฺตมฺนา โหนฺติ ฯ โจรานาควตฺตฺวาทีนํ เจตฺถ
วตฺตฺวนิ กเถตฺตฺพพานิ ฯ สกฺกจฺจํ อุทฺเทสทานํ ปาลิวณฺณนา ฌมฺมกถาติ เอวํ ฌมเมณ สงฺคโท ฌมฺมป-
ปฏิสนฺธจโร นามาทิ สงฺคีตฺติสฺสฺตฺตฺวณฺณนา ฯ

อามิเสน อลฺพภมาเนน ตถา ฌมเมณ จาติ ทวีหิ จิทุโท ฯ อามิสฺสจ จ ฌมฺมสฺส จ อลาภาน
อตฺตโน จ ปฺรสฺส จ อนฺตเร สมฺภวณฺตสฺส ทิ จิทุทสฺส วิวรสฺส ฌาทสฺส ปฏิสนฺธจฺรณํ ปิทหนํ
สงฺคณฺหนํ ปฏิสนฺธจโร ฯ อคฺคํ อคฺคเหตุวาทิ อคฺคํ อตฺตโน อคฺคเหตุวา ฯ อุทฺเทสทานนฺติ ปาลิยา
อญฺจกถาย จ อุทฺทิสฺสนํ ฯ ปาลิวณฺณนาติ ปาลิยา อตฺถวณฺณนา ฯ ฌมฺมกถาติ สรภณฺณปท-
ภณฺนาทิวเสน ฌมฺมกถนฺนฺติ ตฺมฺมฺมิกาทิ ฯ

๒. นิฏฺเขปภณฺนฺนํปิ ตตฺถ กตฺโม ปฏิสนฺธจโร เทว ปฏิสนฺธจฺรา อามิสฺสปฏิสนฺธจโร จ ฌมฺมป-
ปฏิสนฺธจโร จ อธิเรจฺจปฏิสนฺธจโรโก โหติ อามิสฺสปฏิสนฺธจเรณ วา ฌมฺมปปฏิสนฺธจเรณ วา อัย
วฺจฺจติ ปฏิสนฺธจโรติ ฌมฺมเสนาปตินา วฺจฺจติ ฯ

ปฏิสนฺธจโรโก โหติติ เทวเยว ทิ โลกสนฺนิวาสสฺส จิทุทานิ เตลํ ปฏิสนฺธจโรโก โหติ ปฏิสนฺธจโร
นिरนฺตรํ กโรติ ฯ ปฏิสนฺธจเรณ ทิ ภิกฺขุณา อาคณฺตฺกํ อาคจฺจนฺตํ ทิสฺวาว ปจฺจคฺคณฺตฺวา ปตฺตจฺจิวํ
คเหตุพฺพํ อาสนํ ทาทพฺพํ ตาลปณฺณเนน วิชิตพฺพํ ปาทา โรวิทฺวา เตเลน มกฺขเชตพฺพา สบฺบิผาณฺเต
สฺติ ฌาสชฺชํ ทาทพฺพํ ปานีเยน ปุจฺจิตพฺโพ อวาโส ปฏิชฺคฺคิตพฺโพ ฯ เอวํ เอกเทเสณ อามิสฺป-
ปฏิสนฺธจโร กโต นาม โหติ ฯ สายมฺปน นวกตเรปิ อตฺตโน อฺปฺภุจฺจานํ อนาคเตเยว ตสฺส สนฺติกํ
คณฺตฺวา นิสฺสิตฺวา อวิสเย อปุจฺจิตฺวา ตสฺส วิสเย ปณฺโห ปุจฺจิตพฺโพ ฯ ตฺมฺมเห กตฺรภาณฺกาทิ
อปุจฺจิตฺวา อจฺริยฺฐปชฺชมายา กตฺรํ คณฺถํ วลฺลฺยเชนฺตีติ ปุจฺจิตฺวา ปิโหนฺกฺกฺกฺชาเน ปณฺโห ปุจฺจิตพฺโพ ฯ
สเจ กเถตฺตุ สกฺโกติ อิจฺเจตํ กุสลํ โน เจ สกฺโกติ สยํ กเถตฺวา ทาทพฺพํ ฯ เอวํ เอกเทเสณ ฌมฺมป-
ปฏิสนฺธจโร กโต นาม โหติ ฯ สเจ อตฺตโน สนฺติเก วสฺติ ตํ อาทาย นิพฺพทํ ปิณฺฑทาย จริตพฺพํ ฯ
สเจ อคณฺตฺกาโม โหติ ปุณฺทิวเส คมฺนสฺภาเวณ ตํ อาทาย เอกสฺมึ คามे ปิณฺฑทาย จริตฺวา
อฺยฺโยเชตพฺโพ ฯ สเจ อณฺณสฺมึ ทิสฺสาภาเค ภิกฺขุ นิมฺนฺติตา โหนฺติ ตํ ภิกฺขุ อิจฺจมนํ อาทาย
คณฺตพฺพํ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.